

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Pvm 31.1.2014
Dnro 64/00.01.02.00/2014
Viite: Lausuntopyyntö 7.1.2014

Audionomikoulutuksen kehittäminen – työryhmän raportti

Lausuntonaan raportista ”Kuulonhuolto keskiössä – Audionomikoulutuksen kehittäminen” Itä-Suomen yliopisto esittää seuraavaa:

Tutkimusten mukaan Suomessa on n. 700 000 kuulovikaista ihmistä ja ainakin 300 000 tarvitsee kuulontutkimuksia ja kuntoutusta. Väestön ikääntymisestä ja iän mukaisesta kuulon huononemisesta johtuen kuulovikojen esiintyvyys todennäköisesti tulee lisääntymään huomattavasti. Seniorikansalaisilta edellytetään riittävää kuuloa myös aktiivisuuden paranemisen ja omatoimisuusvaatimusten vuoksi. Myös työelämäkelpoisuus edellyttää hyvää kuuloa ja yhä enenevästi esimerkiksi vierailla kielillä tapahtuvaa kommunikointia. Nämä kaikki lisäävät kuulon tutkimuksen ja kuntoutuksen tarvetta.

Edellä olevista syistä Itä-Suomen yliopisto näkee työryhmän raportin aihepiirin erittäin tärkeäksi ja ajankohtaiseksi.

Kuulon tutkimus ja kuntoutus toteutetaan Suomessa terveydenhuollon palvelujärjestelmien toimesta. Kuulovikojen tutkimustyötä on tehty maamme lääketieteellisissä koulutusyksiköissä ja yliopistosairaaloidissa, sekä jossain määrin logopedian ja teknisten tiedekuntien yksiköissä. Kuulon fysiologian, kuulovikojen ja kuulon kuntoutuksen välttämätön tieteellinen tutkimustyö toteutuu jatkossakin parhaiten yliopistojen, yliopistosairaaloiden ja tutkimuslaitosten yhteistyönä. Kliinisessä tieteellisessä tutkimuksessa audionomin avustava työpanos on välttämätöntä.

Työryhmän raportista ilmenee perustellusti, että kuulonhuollon ammattilaisista on jatkuva pula ja että alan koulutuksen uudistaminen on välttämätöntä. Vain näin voidaan vastata tuleviin haasteisiin.

Audiologian korkeinta osaamista edustavat korva-, nenä-, kurkkutautien erikoislääkärit ja erityisesti audiologian erikoislääkärin tutkinnon tai lisäkoulutuksen suorittaneet henkilöt. Maassamme on muutamia teknisen audiologian ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä. Käytännön kuulontutkimuksista ja kuulonkuntoutuksesta huolehtivat kuulontutkijat/audionomit, joiden koulutus on perustunut terveydenhuoltoalan tutkinnon jälkeen suoritettavaan 60 opintopisteen audionomikoulutukseen.

Audionomien sangen suppeaan koulutusjaksoon on sisältynyt runsaasti käytännön harjoittelua keskussairaloissa ja yliopistosairaloissa. Audiologian mittausmenetelmät ja kuulon kuntoutuksessa käytettävät laitteet (kuulokojeet, sisäkorva- ja aivorunkoistutukset, koulujen/työpaikkojen/julkisten tilojen kuunteluolosuhteita parantavien järjestelmien tekniset ominaisuudet ja käyttöaiheet) ovat hyvin merkittävästi kehittyneet. Kaikki nämä edellyttävät audionomeilta runsaasti uusia teoreettisia ja käytännöllisiä valmiuksia.

Edellä mainitulla kuulon tutkimuksen ja kuntoutuksen kehittymisellä ja esimerkiksi kuulon apuvälineiden sovittamisella ja määräämisellä on myös merkittäviä kansantaloudellisia kustannusvaikutuksia.

Senkin pohjalta on selvää, että nykymuodossaan audionomikoulutuksen teoreettisen koulutuksen laajuus on ehdottomasti liian suppea.

OKM:n työryhmä esittää audionomikoulutuksen kehittämiseksi kolmea vaihetta/vaihtoehtoa. Niistä ensimmäisessä kuulontutkimus olisi yksi suuntautumisvaihtoehto (30 op) sairaanhoitajan minimiosaamistason (180 op) jälkeen; yhteensä 210 op sairaanhoitaja-amk -nimikkeellä. Vaihtoehtona esitetään 30 op suorittamista täydennyskoulutuksena, myös AHOT-menettelyn kautta. Itä-Suomen yliopisto katsoo, että ensimmäinen vaihtoehto ei anna koulutettavalle riittäviä valmiuksia käytännön audiomin työhön.

Toisessa vaiheessa esitetään audionomikoulutuksen järjestäminen erikoistumiskoulutuksena ja vähintään 90 opintopisteen koulutuksena. Kolmannessa vaiheessa tietoa olisi mahdollisuus laajentaa kliinisen asiantuntijan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavalla koulutuksella. Näissä vaihtoehtoisissa rajoitteena on koulutuksen hajanaisuus.

Yhteenvedo:

Tämän hetkisen audionomikoulutuksen laajuus ja audiologian alan nopea kaikenpuolinen kehittyminen huomioiden on syytä harkita audionomikoulutuksen täydellistä uudistamista. Riittävän laajapohjaisella tutkinnolla voidaan taata alan kehitys ja henkilöstön valmius myös korkeatasoisen tieteellisen tutkimustoiminnan avustamiseen. Tutkimus on välttämätöntä myös hoidon vaikuttavuuden, hoitomenetelmien ja terveystaloudellisten näkökohtien kriittisen arvioinnin kannalta. Korkealaatuinen audionomikoulutus tukee myös yliopistotasoisista audiologian erikoisalan koulutusta Suomessa.

Itä-Suomen yliopisto tukee asiantuntijakannanottojen mukaista 210 opintopisteen laajuista audionomin ammattikorkeakoulututkinnon perustamista. Ammattikorkeakoulut joutuvat tässä koulutuksessa käyttämään laaja-alaisesti eri asiantuntijoita, kuten nytkin. Tästä syystä koulutus on parhaiten ja edullisimmin toteutettavissa valtakunnallisesti koordinoituna ja valikoitujen koulutusyksiköiden toimesta. Samasta syystä koulutuksen rahoitus on suunniteltava ja varmistettava. On myös perusteltua muuttaa lainsäädäntöä siten, että audionomi tulee terveydenhuollon laillistetuksi ammattinimikkeeksi.

Perttu Vartiainen
Rehtori